

HET ENCOD BULLETIN OVER DRUGSBELEID IN EUROPA

NR. 7. JULI 2005

VAN HARM REDUCTION NAAR BENEFIT PROMOTION

Steeds als een overheid ergens ter wereld besluit maatregelen te nemen die leiden tot een versoepeling van het farmaceutische apartheidsregime dat ook wel drugsverbod wordt genoemd, speelt de term “harm reduction” een belangrijke rol. Het vermijden van gezondheidsrisico's, zoals een epidemie, lijkt voor beleidsmakers van groter belang dan de noodzaak het gebruik van bewustzijnsveranderende middelen als integraal deel van de menselijke beschaving te accepteren. Echter, naarmate duidelijk wordt dat de meeste schade die met drugs in verband wordt gebracht eigenlijk wordt veroorzaakt door het drugsbeleid zelf, dient “harm reduction” te evolueren van een technisch naar een politiek concept.

20 jaar geleden groeide in Europa het besef dat het delen van injectiespuiten door druggebruikers een factor vormde in de verspreiding van overdraagbare ziektes als HIV of Hepatitis. Om deze praktijk tegen te gaan hebben vele Europese overheden maatregelen ingesteld zoals spuitenruilprogramma's en gebruikersruimten. De ervaring met deze maatregelen is dat wanneer druggebruikers zich minder vervolgd voelen door de wet, er meer mogelijkheden zijn om de problemen die met het gebruik samenhangen te verminderen. Op een of andere manier is deze conclusie nooit op de agenda geplaatst van de VN Drugscommissie, het orgaan dat verantwoordelijk is voor de naleving van de drie VN Conventies over Drugs, waarop de drugswetgeving van vrijwel alle landen ter wereld gebaseerd is.

De overheersende stem in deze Commissie, de regering van de VS, gelooft niet alleen dat het verbod op drugs het antwoord is op haar eigen problemen, ze probeert eveneens de rest van de wereld te verplichten deze positie vast te houden. Vanaf november 2004 hebben vertegenwoordigers van de VS druk uitgeoefend op de VN om het concept ‘harm reduction’ te bannen uit alle officiële documenten en programma's. Tijdens de jaarlijkse vergadering van de VN-Drugscommissie in Wenen in maart van dit jaar leidde deze druk ertoe dat een resolutie die steun betuigde aan “harm reduction” voortijdig werd afgeschoten.

Echter, een vergelijkbare poging om dit te bewerkstelligen in de jaarlijkse vergadering van het UN AIDS agentschap eind juni, had minder succes. Onder andere dankzij een gecoördineerde lobby van NGO's verwierp de UNAIDS vergadering het voorstel van de VS om “spuitenruil” te schrappen uit haar beginselverklaring. Ondertussen besloot de Wereld Gezondheids organisatie om methadon en buprenorphine op de lijst van ‘essential drugs’ te zetten. Zover het goede nieuws.

De reactie op de pogingen van de VS om “harm reduction” te ondermijnen zou overtuigender moeten zijn. Deze pogingen zijn misschien gebaseerd op angst, maar zeker niet op onwetendheid. Zoals de VS-autoriteiten zeer goed weten, leidt het “harm reduction” beleid tot een maatschappelijke aanvaarding van het verschijnsel drugs.

Vroeg of laat, zo wijst de ervaring in Europa uit, beginnen de beleidsmakers te beseffen dat er maar een echte manier is om een wezenlijke bijdrage te leveren aan de vermindering van drugs-gerelateerde schade: nl. door de markt te regulariseren, hetgeen goede kwaliteit en eerlijke prijzen garandeert en onverantwoordelijk of onveilig gebruik van drugs voorkomt.

Als men zich voorstelt voor wie dit scenario een ramp zou betekenen, krijgt men een redelijk beeld van de belangen achter het verbod op drugs: de olie, veiligheid, wapens, financiële en farmaceutische industrie. Allemaal belangen die hecht verbonden zijn met de regering van de VS.

Het is dus aan de rest van de wereld om een intelligente contra-strategie uit te stippelen. Niet alleen het verminderen van schade, maar de bevordering van voordelen moet worden gepromoot. De Europese Unie had een perfecte gelegenheid om dit proces in te zetten bij het bepalen van het nieuwe EU Actieplan over Drugs voor de periode 2005-2008, op 24 juni jongstleden. Als de Europese Unie de aanbevelingen had overgenomen die in december 2004 door het Europees Parlement waren goedgekeurd (het Catania rapport), hadden enkele belangrijke stappen kunnen worden gezet, zoals een toename van het onderzoek naar positieve toepassingen van illegale middelen en het scheppen van ruimte voor experimenten met beleid dat niet gebaseerd is op een volledig verbod.

Het concept “harm reduction” kon ook zijn uitgebreid naar de aanpak van het drugsaanbod. Door steun voor de optie van decriminalisering van kleinschalige verbouw van illegale planten – een maatregel die op dit moment wordt besproken in het Congres van Colombia – identiek aan de houding ten opzichte van individuele consumptie of bezit voor persoonlijk gebruik – zou de huidige obsessie met het vernietigen van planten plaats kunnen maken voor een beleid dat is gericht op het verminderen van ecologische schade en gewelddadige sociale conflicten.

Maar ondanks de pogingen van ENCOD om de verwerking van het Catania rapport in het nieuwe Actieplan te ondersteunen – zie onze petitie, tot nu toe ondertekend door ruim 53.000 EU burgers, op <http://action.encod.org> en onze brief aan de Horizontale Drugs Groep van de EU op www.encod.org/hdgjune.htm – kozen de autoriteiten van de EU ervoor om de statistieken van hun eigen instituten (waaruit blijkt dat de oorlog tegen drugs mislukt is), de mening van het Europees parlement, de adviezen van Europese gezondheidsexperts én de claims van de organisaties van burgers die betrokken zijn bij het drugsbeleid, te negeren. Het Actieplan dat zij in juni goedkeurden is niet wezenlijk anders dan de vorige plannen.

Op onze Algemene Vergadering die plaatsvond in Berlijn op 25 en 26 juni, moest ENCOD een antwoord vinden op de uitdaging die wordt gesteld door de huidige situatie, waarin “harm reduction” – en zelfs een zeer beperkte interpretatie van dit concept – alles lijkt te zijn wat wij van onze autoriteiten mogen verwachten. Tenslotte nam de AV drie voorstellen aan die we de komende maanden en jaren in praktijk willen brengen.

1. ENCOD zal een publiciteitscampagne starten om mensen te mobiliseren rond de strijd voor het recht van elke volwassen wereldburger om planten te consumeren, bezitten en verbouwen, voor persoonlijk gebruik en niet-commerciële doeleinden.

2. Deze campagne zal het eerste element zijn van een strategie die gericht is op het organiseren van internationale pressie op de VN-Drugscommissie om de Internationale Conventies te wijzigen, op zijn laatst in 2008, als de 10-jaren strategie om een 'drugsvrije wereld' te bekomen zal aflopen.
3. ENCOD zal blijven proberen een algemeen debat los te maken over de aanbevelingen van het Catania rapport, zowel op EU- als op nationaal niveau. Onder andere hopen we allianties te kunnen smeden met autoriteiten die innovaties willen aanbrengen in hun drugsbeleid en in het Catania rapport een bruikbaar middel kunnen vinden.

Om dit alles te laten plaatsvinden hebben we elke steun nodig die we kunnen krijgen. In de eerste plaats politieke steun, aangezien elke burger die openlijk het drugsverbod in vraag stelt een wezenlijke bijdrage levert aan de opheffing ervan. Daarnaast heeft ENCOD op dit moment vooral geld nodig, om enige "harm reduction" toe te passen voor haar belangrijkste activisten. Individueel lidmaatschap kost min. 50 euro per jaar, organisaties en bedrijven betalen tot 500 euro per jaar. Contacteer ons voor meer informatie.

Joep Oomen
www.encod.org